

Intervju: Wolfgang Petritsch, Visoki predstavnik BiH" Jelavicevi dani na političkoj sceni su odbrojani"

HDZ BiH neprestano je gubio potporu – u prošlih pet godina izgubio je polovicu svojega birackog tijela / Optuzbe za uporabu sile u Hercegovackoj banci dolaze od istih onih koji su organizirali okupljanje gomile, bacale kamenje, tukle i ozlijedile ljude / Rekao sam da u HDZ-u BiH postoje kriminalni elementi, a dosad nitko nije dokazao suprotno / I u Republici Srpskoj u tijeku je ustavna reforma, a osobno cu pratiti svaki njezin korak

O najnovijem razvoju dogadjaja u BiH, situaciji u Hercegovini i pološanu Hrvata u BiH ekskluzivno za Vjesnik razgovarali smo s Wolfgangom Petritschem, Visokim predstavnikom medjunarodne zajednice u BiH.

V: Cini se da posljednji dogadjaji u Hercegovini sve vise suprotstavljaju hrvatski korpus i medjunarodnu zajednicu. Slazete li se s tim i kako to mislite zaustaviti?

WP: To je nacin na koji bi neke osobe iz HDZ-a zeljele predstaviti postojecu situaciju: hrvatski narod na jednoj, a medjunarodna zajednica na drugoj strani. Medjutim, to nije slucaj. Medjunarodna zajednica nije imala mogucnost izbora jer su celnici HDZ-a krenuli u smjeru koji bi se pokazao stetnim po Hrvate u Bosni i Hercegovini. Neke osobe iz celništva ove stranke sanjaju o hrvatskoj drzavici u kojoj nece biti vladavine prava i koja ce sluziti njihovim vlastitim interesima. Upravo je HDZ bio taj koji je pokrenuo dogadjaje,

time sto je odbio preuzeti svoju odgovornost, iako su mu na raspolaganju za sudjelovanje bila sva sredstva u pravnom i ustavnom okviru Bosne i Hercegovine.

V: Ipak, zelim Vas podsjetiti da je HDZ BiH, medjutim, kakav god bio, izborni pobjednik na tom dijelu BiH i uziva plebiscitarnu podrsku vecine Hrvata iz Hercegovine.

WP: Upravo je suprotno: HDZ je neprekidno gubio potporu u BiH. Tijekom proteklih pet godina izgubio je 50 postoj svojega birackoga tijela. Uz to, kao demokrat, ne vidim povezanost izmedju broja osvojenih glasova i odbijanja sudjelovanja u radu institucija za koje ste se kandidirali. Bitno je upravo obrnuto: sto imate vecu potporu, veca je i vasa obveza da sudjelujete u organima vlasti. U suprotnom, to nazivam izdajom povjerenja koje vam je dalo vase biracko tijelo.

V: Koje mjere mislite poduzeti kako biste onemogucili funkcioniranje tzv. hrvatske samouprave u BiH?

WP: Bosna i Hercegovina moze ici naprijed jedino jacanjem pravnih institucija i mi namjeravamo nastaviti aktivnosti koje poduzimamo u tom cilju. Nekoliko puta upozorili smo HDZ da medjunarodna zajednica nece tolerirati paralelne institucije. Stoga su nase reakcije bile brze i odlucne.

V: Je li, po Vasem misljenju, uobicajeno da vojska s oruzjem i na silu provaljuje u banke? Zbog cega se, uz pomoc sile i eksploziva, to ucinilo u Hercegovackoj banci?

WP: Dopustite mi da ovdje pojasnim nekoliko stvari: prije svega, nitko nije 6. travnja provalio u Banku. Drugo, u svakoj akciji u kojoj sudjeluju policijske snage, sudjeluju i neke naoruzane jedinice. Trece, smatram da je prilicno neobicno sto su osobe koje optuzuju zaposlenike iz mog ureda za uporabu sile, iste one osobe koje su organizirale okupljanje gomile ispred ispostava Hercegovacke banke, koje su bacale kamenje i pretukle ljude, koji su svoju zadacu obnasali sukladno zakonu, i cak im prijetili oruzjem. Dodao bih da su prijetnje oruzjem

bile upucene nenaoružanim osobama – djelatnicima Odjela informatičkih tehnologija. Zar ne mislite da je čudno da su ozlijeđene osobe bile među onima koje optužuju za uporabu sile? Podsjećam vas da smo čak morali evakuirati naše zaposlenike iz njihova ureda u Mostaru zbog toga što ih je okružila organizirana gomila.

V: Jesu li u konkretnoj akciji pronađeni dokazi? Ako jesu, kakvi, koga oni optužuju, što će povodom toga učiniti OHR, Ured Visokog predstavnika?

WP: Sve se moglo obaviti bez ikakvih poteškoća i Banka je mogla ispuniti svoje obveze u najkraćem mogućem roku. Na žalost, nakon 6. travnja postalo je očigledno da postoje neki ekstremisti koji su spremni stvoriti i više problema nego što su to činili do sada. Nadalje, ni jedan od direktora Banke nije bio spreman suradivati s privremenom upraviteljicom te je ona bila prinudjena osigurati Banku bez njihove potpore.

Prikupljeno je dosta različite dokumentacije koju je potrebno analizirati, ali postoje jasne naznake da je celnstvo HDZ-a u velikoj mjeri uključeno u nezakonite radnje. Postoje novčane transakcije za koje se ne zna gdje su završile. Između ostalog, radi se i o 54 milijuna njemackih maraka pomoći koje je dala Vlada Republike Hrvatske.

V: Više su puta iz OHR-a na račun Ante Jelavica i HDZ-a dolazile optužbe o organiziranoj umiješanosti u kriminal. Dokazi su međutim, u pravilu izostajali. Imate li dokaze o tome i hocete li ih prikazati?

WP: Rekao sam da u okviru HDZ-a postoje kriminalni elementi i do sada nitko nije dokazao suprotno. Dogadjanja od 6. travnja pokazala su da su neke osobe spremne izvršiti čak i napad, držati taoce i prijetiti oružjem. Zar to ne pokazuje da nešto kriju?

V: Hocete li, kao Visoki predstavnik, tražiti konkretno krivičnu odgovornost Ante Jelavica?

WP: Ne zelim sudjelovati u spekulacijama, a utvrđivanje bilo cije krivice odgovornosti zapravo je zadatak kojom se bavi neovisno sudstvo, od kojega očekujemo poduzimanje odgovarajućih mjera. Čak i ako ne dijelim nečije političko mišljenje, osoba ima pravo da se brani kao i svaki slobodan čovjek, sve dok se optužbe ne dokazu.

V: **Mediji najavljuju Jelavićev bijeg u Hrvatsku. Hoće li međunarodna zajednica to zaustaviti, i kako?**

WP: I tu se radi o čistoj spekulaciji.

V: **Jesu li točne tvrdnje da uskoro odlazite iz BiH? Koliko je osnovano pisanje kako je to dio navodnog dogovora o Jelavićevu povlačenju iz politike?**

WP: Ne morate brinuti za moju budućnost u Bosni i Hercegovini. A glede budućnosti gospodina Jelavića, smatram da su njegovi dani na političkoj sceni odbrojani onoga dana kada je zajedno sa svojim suradnicima odlučio nametnuti ekstremistički smjer svojoj stranci. Govorimo o osobi koja je već prošlost. On je prekršio ustav države na čijem se čelu nalazio kao predsjednik. No, u svakom slučaju, moja budućnost u BiH nema nikakve veze s gospodinom Jelavićem.

V: **Zbog čega je međunarodna zajednica blagonaklona prema Republici Srpskoj koja sve više poprima obilježja države u državi, a s druge je strane kritična prema hrvatskom korpusu u BiH?**

WP: Moram vas podsjetiti da će ustavna povjerenstva koja sam uspostavio, i u Federaciji BiH i u Republici Srpskoj osigurati provođenje reforme entitetskih ustava kako bi Hrvati, Bosnjaci i Srbi po prvi put postali konstitutivni narodi u oba entiteta. Proces prihvatanja ove reforme u RS bio je dug, a ja osobno pratit ću svaki korak koji će se poduzeti na provedbi ove ustavne reforme. Nema osnove za vjerovanje da su problemi u Republici Srpskoj postali sporedni. Povratak izbjeglih i dalje je spor, postoje naznake da se pojavljuje sve veća

opstrukcija, i toga smo potpuno svjesni.

V: Kakvom vidite budućnost BiH – kao nastavak Daytonskog projekta ili u nekom drugom obliku?

WP: Vidim Hrvate, Bosnjake i Srbe i Ostale kao jednakopravne konstitutivne narode u Bosni i Hercegovini, narode koji združeno grade zajednicku budućnost u jos vecoj Europi. Vidim Bosnu i Hercegovinu kao drzavu u kojoj njeni stanovnici mogu biti i Hrvati, Bosnjaci i Srbi a isto tako i gradjani Bosne i Hercegovine. Nacin na koji se to moze postici, jest provedbom Daytonskog mirovnog sporazuma. Medjutim, postoje nacini i sredstva putem kojih zastupnici naroda u Bosni i Hercegovini mogu oblikovati svoj ustav i oblikovati svoju zemlju. Oni su slobodni da to i ucine sredstvima koja su im na raspolaganju u okviru ustavnih rjesenja, a jedno od tih sredstava je konsenzus.